

1-jarige opleiding ABA

Onze opleiding bestaat uit een basisworkshop en 6 verdiepende workshops, gegeven op zaterdagen. U kunt zich inschrijven voor de gehele opleiding, of voor losse workshops.

Alle workshops bestaan uit:

- Een manual met de theorie die behandeld wordt in de workshop
- Een test aan het begin van de workshop
- Videofragmenten uit de praktijk
- Rollenspellen om vaardigheden te oefenen
- Een test aan het eind van de workshop

De kosten staan per workshop vermeld. Bij inschrijving voor alle 6 de verdiepende workshops tegelijkertijd, ontvangt u korting op de cursusprijs. U betaalt dan geen €720,- maar €600,-.

Onze workshops zijn bedoeld voor ouders en professionals.

Wanneer allebei de ouders bij de workshop aanwezig zijn, hoeven zij maar voor 1 persoon te betalen. U kunt hiervoor 1 persoon inschrijven en een e-mail sturen naar info@aba-instituut.nl met de vermelding dat u met 2 personen zult komen.

Wanneer u de basisworkshop en alle 6 workshops hebt gevolgd kunt u een schriftelijk examen afleggen. Dit zit bij de prijs inbegrepen. Bij een positief resultaat zult u een certificaat ontvangen.

Basisworkshop ABA - Communicatie, gedrag en spel (ook voor geïnteresseerden in PRT en ESDM) – 4 dagen

Inhoud workshop: Communicatie, beïnvloeden van gedrag en (spel)vaardigheden aanleren

Doelgroep: Ouders en professionals die werken met kinderen met een ontwikkelingsleeftijd van 1,5 tot 4 jaar en een kalenderleeftijd tussen de 2 en 12 jaar.

Data: 6 september, 20 september, 4 oktober en 1 november

Kosten: €400,-, inclusief cursusmateriaal, koffie en thee.

Wanneer allebei de ouders bij de workshop aanwezig zijn, hoeven zij maar voor 1 persoon te betalen. U kunt hiervoor 1 persoon inschrijven en een e-mail sturen naar info@aba-instituut.nl met de vermelding dat u met 2 personen zult komen.

Beschrijving:

Tijdens deze 4-daagse workshop leren de deelnemers de basisvaardigheden van ABA voor kinderen. De nadruk ligt hierbij op communicatie, gedrag en spel.

De workshop is gericht op het toepassen ABA in het gezin en in de professionele setting en is daardoor geschikt voor zowel ouders als professionals.

Deze workshop sluit aan bij ESDM en PRT en is daarom ook geschikt voor deelnemers die workshops hebben gevolgd met betrekking tot deze onderwerpen, of hierin geïnteresseerd zijn.

Na deze workshop:

- Kan je contact maken met je kind/het kind waarmee je werkt
- Weet je wat je kan doen om ervoor te zorgen dat het kind graag bij je is/met je werkt
- Weet je hoe je kunt achterhalen wat de motivatie is van je kind
- Zorg je ervoor dat je kind gemotiveerd is om met je te spelen of te werken
- Kan je zijn motivatie benutten om je kind vaardigheden aan te leren tijdens alledaagse bezigheden
- Heb je inzicht in hoe gedrag ontstaat en hoe je dat kan beïnvloeden
- Ben je in staat het gewenste gedrag van je kind te versterken
- Kan je een analyse maken van zijn (ongewenste) gedrag en zo de functie van zijn gedrag bepalen
- Kan je het ongewenste gedrag van je kind verminderen en in de plaats daarvan gewenst gedrag aanleren
- Weet je wat je kan doen om communicatie bij je kind te stimuleren
- Ben je in staat om je kind te leren vragen om de dingen die hij wil
- Kan je je kind leren om initiatieven te nemen
- Begrijp je wat de basis sociale vaardigheden zijn die kinderen nodig hebben
- Kan je deze basis sociale vaardigheden aan je kind aanleren

Workshop 1: Sociale vaardigheden aanleren aan kinderen met autisme (1 dag plus zelfstudie)

Inhoud workshop: Het aanleren van sociale vaardigheden aan kinderen met autisme

Doelgroep: Begeleiders van kinderen met autisme en/of andere ontwikkelingsstoornissen in de leeftijd van 3 tot 18 jaar

Data: 15 november 2014

Kosten: €120,- inclusief cursusmateriaal, koffie en thee.

Wanneer allebei de ouders bij de workshop aanwezig zijn, hoeven zij maar voor 1 persoon te betalen. U kunt hiervoor 1 persoon inschrijven en een e-mail sturen naar info@aba-instituut.nl met de vermelding dat u met 2 personen zult komen.

Beschrijving:

Deze workshop is gericht op begeleiders van kinderen met autisme die hen sociale vaardigheden aan willen leren, zoals leerkrachten, ouders, schaduws, orthopedagogen, groepsleiders, psychologen, etc. Tijdens deze workshop leer je hoe je sociale vaardigheden aan kan leren aan kinderen met autisme en/of andere ontwikkelingsstoornissen.

We behandelen hoe je sociale vaardigheden aan kan leren, waaronder:

- Oogcontact maken
- Anderen observeren
- Joint attention
- Initiatieven nemen in spel
- Interactie aangaan met anderen
- Imiteren van anderen (van dichtbij, op afstand, direct, of na enige tijd)
- Spelen met anderen (op school, peuterspeelzaal en/of met broer/zus)
- Gesprekken voeren
- Gesprekken volgen die door anderen gevoerd worden
- Opletten tijdens spelletjes

- Tegen je verlies kunnen
- Anderen aanmoedigen
- Meedoen met de groep
- Schaduwen op school

Er worden tientallen oefeningen getoond die de afgelopen 3 jaar door ons ontwikkeld zijn waarin we met de kinderen met deze vaardigheden oefenen in thuisituaties (bijvoorbeeld met broer of zus) of tijdens onze sova-trainingen.

De leeftijd van de kinderen waar we voorbeelden van laten zien varieert van 3 tot 18 jaar en het niveau varieert van een ontwikkelingsleeftijd van 3 jaar tot 15 jaar.

2 weken vooraf aan deze workshop krijgt u per e-mail materiaal wat u moet bestuderen voordat u naar de workshop komt. Dit materiaal bevat theoretische informatie om te lezen en links naar video's om te bekijken. Tijdens de workshop gaan we ervan uit dat u dit materiaal al heeft bestudeerd waardoor we dieper in kunnen gaan op de onderwerpen en er genoeg tijd over blijft voor het interactieve deel van de workshop, zoals rollenspelen en het beantwoorden van vragen van deelnemers.

U kunt zich ook inschrijven voor onze serie verdiepende workshops, deze bestaat uit 6 workshops. Wanneer u zich voor deze serie inschrijft, ontvangt u korting op de cursusprijs.

Workshop 2: Functionele vaardigheden aanleren in de natuurlijke omgeving en Essential for Living (1 dag plus zelfstudie)

Inhoud workshop: Het aanleren van functionele vaardigheden aan kinderen met een laag ontwikkelingsniveau

Doelgroep: Ouders en begeleiders van kinderen met een ontwikkelingsleeftijd van 1 tot 5 jaar (en een kalenderleeftijd van 5 tot 18 jaar) die niet (meer) kunnen deelnemen aan regulier onderwijs.

Data: 17 januari 2015

Kosten: €120,- inclusief cursusmateriaal, koffie en thee. Exclusief 'Essential for Living', dit is desgewenst ter plekke te verkrijgen.

Wanneer allebei de ouders bij de workshop aanwezig zijn, hoeven zij maar voor 1 persoon te betalen. U kunt hiervoor 1 persoon inschrijven en een e-mail sturen naar info@aba-instituut.nl met de vermelding dat u met 2 personen zult komen.

Beschrijving:

In deze workshop behandelen we hoe je functionele vaardigheden aan kan leren aan kinderen die later zullen gaan leven in een woongroep of andere vorm van begeleid wonen.

Afhankelijk van het niveau beginnen we al vanaf 5 jaar met het aanleren van vaardigheden die ze (later) nodig zullen hebben om zo goed en zelfstandig mogelijk te functioneren. Ook het aanleren van vaardigheden aan kinderen met een motorische beperking zal worden behandeld.

We zullen onder andere bespreken:

- Hoe je bepaalt welke vaardigheden je aan gaat leren
- Welke vaardigheden functioneel zijn voor het kind waar je mee werkt
- Hoe je te werk gaat en waar je mee begint

We maken tijdens deze workshop ook gebruik van het boek 'Essential for Living'.

Essential for Living bestaat uit een handboek en meetinstrument. Het handboek is enerzijds gericht op het invullen van het meetinstrument waarin uitgelegd wordt hoe de verschillende onderdelen in te vullen. Maar tegelijkertijd is het ook een handleiding die verschillende leertechnieken omschrijft die men kan gebruiken om de vastgestelde doelen te bereiken.

Het meetinstrument (the assessment and record of progress) is ontworpen om de ontwikkeling van kinderen met matige tot ernstige beperkingen in kaart te brengen, behandeldoelen te bepalen en de ontwikkeling te kunnen blijven volgen (om zo ook doelen te kunnen bijstellen).

Er wordt uitgegaan van 8 essentiële vaardigheden die cliënten moeten bezitten om zo zelfstandig mogelijk te kunnen functioneren (in een instelling of andere vorm van begeleid wonen).

- kunnen vragen om de dingen die je wil
- kunnen wachten op de dingen die je wil
- kunnen accepteren dat je reinforcers soms moet opgeven of delen
- 10 korte taken achter elkaar kunnen uitvoeren
- 'nee' kunnen accepteren
- instructies kunnen opvolgen die gerelateerd zijn aan gezondheid en veiligheid
- dagelijkse handelingen kunnen uitvoeren, gerelateerd aan gezondheid en veiligheid
- bepaalde situaties tolereren (ook weer gerelateerd aan gezondheid en veiligheid)

We zullen bespreken hoe deze vaardigheden aangeleerd kunnen worden, videobeelden laten zien met voorbeelden uit de praktijk en zelf oefenen met de technieken.

2 weken vooraf aan deze workshop krijgt u per e-mail materiaal wat u moet bestuderen voordat u naar de workshop komt. Dit materiaal bevat theoretische informatie om te lezen en links naar video's om te bekijken. Tijdens de workshop gaan we ervan uit dat u dit materiaal al heeft bestudeerd waardoor we dieper in kunnen gaan op de onderwerpen en er genoeg tijd over blijft voor het interactieve deel van de workshop, zoals rollenspelen en het beantwoorden van vragen van deelnemers.

U kunt zich ook inschrijven voor onze serie verdiepende workshops, deze bestaat uit 6 workshops. Wanneer u zich voor deze serie inschrijft, ontvangt u korting op de cursusprijs.

Workshop 3: Verbal behavior en het aanleren van vaardigheden en stellen van doelen aan de hand van de VB-MAPP (Mark Sundberg) - (1 dag plus zelfstudie)

Inhoud workshop: De verbale operanten, hoe de VB-MAPP te gebruiken om doelen te stellen en vaardigheden aan te leren en hoe leerbarrières op te lossen

Doelgroep: Ouders en begeleiders van kinderen met autisme met een ontwikkelingsleeftijd van 1 tot 4 jaar en een kalenderleeftijd van 1,5 tot 10 jaar.

Data: 14 maart 2015

Kosten: €120,- inclusief cursusmateriaal, koffie en thee. Exclusief de VB-MAPP.

Wanneer allebei de ouders bij de workshop aanwezig zijn, hoeven zij maar voor 1 persoon te betalen. U kunt hiervoor 1 persoon inschrijven en een e-mail sturen naar info@aba-instituut.nl met de vermelding dat u met 2 personen zult komen.

Beschrijving:

De VB-MAPP is een meetinstrument waarmee je de ontwikkeling in kaart kan brengen van kinderen met een ontwikkelingsleeftijd van 0 tot 4 jaar. Aan de hand van de in kaart gebrachte ontwikkeling kan je doelen stellen om vaardigheden aan te leren en leerbarrières te verminderen.

In deze workshop leer je:

- Wat de VB-MAPP is en uit welke onderdelen hij bestaat
- Welke verbale operanten er zijn
- Hoe je de verbale operanten aan kan leren
- Hoe je de verschillende onderdelen invult
- Op welke manier je de vaardigheden test
- De gegevens te analyseren
- Hoe je doelen stelt aan de hand van de ingevulde VB-MAPP
- Een programma en behandelplan op te stellen
- Welke barrières kinderen kunnen belemmeren in het leren
- Hoe je deze leerbarrières kunt verminderen, onder andere de volgende barrières:
  - Kind is afhankelijk van hulp of prompts
  - Probleemgedrag
  - Kind heeft weinig interesses
  - Kind weigert mee te werken
  - Kind vraagt niet op de juiste manier om de dingen die hij wil
  - Kind is passief
  - Kind heeft (uitgestelde) echolalie
  - Kind kijkt niet (goed) naar het materiaal
  - Kind volgt je instructies niet op

2 weken vooraf aan deze workshop krijgt u per e-mail materiaal wat u moet bestuderen voordat u naar de workshop komt. Dit materiaal bevat theoretische informatie om te lezen en links naar video's om te bekijken. Tijdens de workshop gaan we ervan uit dat u dit materiaal al heeft bestudeerd waardoor we dieper in kunnen gaan op de onderwerpen en er genoeg tijd over blijft voor het interactieve deel van de workshop, zoals rollenspelen en het beantwoorden van vragen van deelnemers.

U kunt zich ook inschrijven voor onze serie verdiepende workshops, deze bestaat uit 6 workshops. Wanneer u zich voor deze serie inschrijft, ontvangt u korting op de cursusprijs.

Workshop 4: Probleemgedrag effectief veranderen - (1 dag plus zelfstudie)

Inhoud workshop: Het analyseren en veranderen van probleemgedrag

Doelgroep: Professionals, (oud)deelnemers van de opleiding, BCBA's, BCaBA's. Vereiste: voorkennis van ABA.

Data: 18 april 2015

Kosten: €120,-, inclusief cursusmateriaal, koffie en thee

Wanneer allebei de ouders bij de workshop aanwezig zijn, hoeven zij maar voor 1 persoon te betalen.

U kunt hiervoor 1 persoon inschrijven en een e-mail sturen naar info@aba-instituut.nl met de vermelding dat u met 2 personen zult komen.

Beschrijving:

Tijdens deze workshop zullen we dieper ingaan op het maken van ABC analyses. We zullen video's bekijken van verschillende situaties en die gaan analyseren.

Ook bespreken en bekijken we de casus van Lilian, een jongen met autisme en een verstandelijke beperking van 11 met veel ongewenst gedrag zoals hard in zijn handen klappen, bijten in zijn hand, harde kreten uiten en spugen. We laten video zien van de beginsituatie. Hiervan maken we een ABC analyse. Vervolgens laten we de daaropvolgende functionele analyse zien waarin we de ongewenste gedragingen meten in 4 condities, die afgewisseld worden en ieder 10 minuten duren (iedere conditie komt in totaal 4 x aan bod).

De condities waren: aandacht (waarbij ouders in gesprek waren met therapeut), spel (waarbij het kind speelde met ouders en vrije toegang had tot reinforcers), vraag (waarbij het kind vrij speelde, maar moest vragen om de dingen die hij wilde) en als laatste de taak conditie (waarbij het kind taken kreeg).

Daarna laten we de interventie zien, waarbij gewenst gedrag wordt aangeleerd in de plaats van het ongewenste gedrag in de verschillende situaties. De deelnemers leren hoe ze een functionele analyse kunnen maken van ongewenst gedrag, hoe ouders hierin getraind kunnen worden, waar je allemaal op moet letten tijdens het doen van een functionele analyse/wat er fout kan gaan, welke hulpmiddelen je kunt gebruiken om de gedragingen te meten en hoe je gewenste alternatieve gedragingen aan kunt leren. De video is gemaakt tijdens een intensieve training voor ouders van 20 uur in een week.

2 weken vooraf aan deze workshop krijgt u per e-mail materiaal wat u moet bestuderen voordat u naar de workshop komt. Dit materiaal bevat theoretische informatie om te lezen en links naar video's om te bekijken. Tijdens de workshop gaan we ervan uit dat u dit materiaal al heeft bestudeerd waardoor we dieper in kunnen gaan op de onderwerpen en er genoeg tijd over blijft voor het interactieve deel van de workshop, zoals rollenspelen en het beantwoorden van vragen van deelnemers.

U kunt zich ook inschrijven voor onze serie verdiepende workshops, deze bestaat uit 6 workshops. Wanneer u zich voor deze serie inschrijft, ontvangt u korting op de cursusprijs.

Workshop 5: ABA op de groep - (1 dag plus zelfstudie)

Inhoud workshop: Het toepassen van ABA op een groep kinderen (KDC, MKD)

Doelgroep: Professionals die met een groep(je) kinderen werken

Data: 30 mei 2015

Kosten: €110,- inclusief cursusmateriaal, koffie en thee.

Wanneer allebei de ouders bij de workshop aanwezig zijn, hoeven zij maar voor 1 persoon te betalen.

U kunt hiervoor 1 persoon inschrijven en een e-mail sturen naar info@aba-instituut.nl met de vermelding dat u met 2 personen zult komen.

Beschrijving:

Deze workshop is gericht op het toepassen van ABA in een groepssetting zoals een KDC, MKD of dagbehandeling. Deze workshop sluit ook aan bij ESDM en is daardoor ook zeer geschikt voor geïnteresseerden in ESDM en/of deelnemers die (een) ESDM workshop(s) hebben gevolgd.

We zullen tijdens deze workshop de volgende onderwerpen behandelen:

- Vaardigheden aanleren aan tafel, individueel en met een groep(je)
- Vaardigheden aanleren tijdens spel en dagelijkse activiteiten zoals fruit eten en de lunch
- Technieken om effectief vaardigheden aan te leren
- Gedragsveranderende technieken toepassen op de groep
- Gedragsproblemen verminderen op de groep
- Instructies van de leidsters opvolgen
- Het aanleren van essentiële vaardigheden die kinderen nodig hebben om goed in een groep te kunnen functioneren, zoals onder andere:
  - reageren op je naam
  - in de rij (blijven) staan
  - speelgoed delen / beurt nemen
  - omgevingsgeluiden tolereren
  - vragen om hulp of dingen die ontbreken
  - zelfstandig een (korte) taak uitvoeren
  - vaardigheden m.b.t. zelfredzaamheid

2 weken vooraf aan deze workshop krijgt u per e-mail materiaal wat u moet bestuderen voordat u naar de workshop komt. Dit materiaal bevat theoretische informatie om te lezen en links naar video's om te bekijken. Tijdens de workshop gaan we ervan uit dat u dit materiaal al heeft bestudeerd waardoor we dieper in kunnen gaan op de onderwerpen en er genoeg tijd over blijft voor het interactieve deel van de workshop, zoals rollenspelen en het beantwoorden van vragen van deelnemers.

U kunt zich ook inschrijven voor onze serie verdiepende workshops, deze bestaat uit 6 workshops. Wanneer u zich voor deze serie inschrijft, ontvangt u korting op de cursusprijs.

Workshop 6: Verbal behavior en naming (Greer en Ross) - (1 dag plus zelfstudie)

Inhoud workshop: Het aanleren van taal- en andere vaardigheden die nodig zijn om sociaal en verbaal vaardig te worden.

Doelgroep: Ouders en begeleiders van kinderen met autisme met een ontwikkelingsleeftijd van 2 tot 12 jaar

Data: 20 juni 2015

Kosten: €120,-, inclusief cursusmateriaal, koffie en thee.

Wanneer allebei de ouders bij de workshop aanwezig zijn, hoeven zij maar voor 1 persoon te betalen. U kunt hiervoor 1 persoon inschrijven en een e-mail sturen naar info@aba-instituut.nl met de vermelding dat u met 2 personen zult komen.

Beschrijving:

Douglas Greer and Denise Ross beschrijven in hun boek "Verbal behavior analysis" hoe je kinderen met autisme verbaal vaardiger kan maken. We behandelen de stappen die hiervoor doorlopen moeten worden, de technieken en bijbehorende oefeningen.

Tijdens deze workshop zullen de volgende onderwerpen aan bod komen:

- De vaardigheden die vooraf gaan aan verbale vaardigheden (naming) en hoe je deze aan kan leren:
  - * Aandacht hebben voor de begeleider en een paar instructies op kunnen volgen
  - * Visual tracking (het volgen van bewegende objecten)
  - * Matchen op basis van zintuigen (zicht, gehoor, geur, tast, smaak)
  - * Graag luisteren naar de stemmen van zijn verzorgers
  - * Auditief matchen van geluiden, klanken en woorden
- Leren om woorden op te pikken (en zelf te gebruiken) die ze in hun omgeving horen (naming)
- Het leren luisteren
- Het vervangen van echolalie
- Het aanleren van woorden door gebruik te maken van verschillende objecten (Multiple Exemplar Instruction)
- Intensieve mandtraining: hoe leer je een kind vragen om wat hij wil
- Transfers: het gebruik maken van een vaardigheid die het kind al beheerst om een andere vaardigheid aan te leren
- Observational learning: hoe leer je kinderen om hun omgeving te observeren en daarvan te leren

2 weken vooraf aan deze workshop krijgt u per e-mail materiaal wat u moet bestuderen voordat u naar de workshop komt. Dit materiaal bevat theoretische informatie om te lezen en links naar video's om te bekijken. Tijdens de workshop gaan we ervan uit dat u dit materiaal al heeft bestudeerd waardoor we dieper in kunnen gaan op de onderwerpen en er genoeg tijd over blijft voor het interactieve deel van de workshop, zoals rollenspelen en het beantwoorden van vragen van deelnemers.

U kunt zich ook inschrijven voor onze serie verdiepende workshops, deze bestaat uit 6 workshops. Wanneer u zich voor deze serie inschrijft, ontvangt u korting op de cursusprijs.